

[Start](#) / [Nyheter](#) / [Internationellt](#) / Ukrainska bibliotekarier kämpar för att rädda kulturarvet

INTERNATIONELLT

Ukrainska bibliotekarier kämpar för att rädda kulturarvet

20 mar 2023 • 3 min

276 ukrainska bibliotek har skadats i kriget. 47 har förstörts helt och 42 bibliotek har förlorat alla sina samlingar. Och det är siffror som förändras varje dag, poängterar Tetiana Chorna, universitetsbibliotekarie på Kiev-Mohyla-akademin, på besök i Uppsala.

Vi använder oss av kakor

Vi använder kakor för att ge dig en bättre upplevelse av webbplatsen. Genom att fortsätta accepterar du att kakor används.

[Läs vår integritetspolicy.](#)

Morgonen den 24 februari förra året vaknade Tetiana Chorna av att en kollega ringde. ”Hör du vad som händer?” Hon hade inte märkt något än, men när hon öppnade fönstren hörde hon ljudet av bombningarna över Kiev.

Hon hade ingen bil och kunde inte ta sig ut ur Kiev utan fick bo med sin då åttaåriga dotter i skyddsrum under kyrkan i tre veckor. När hon emellanåt gick upp på gatuplan och tittade ut såg hon en tom stad med endast militärposterings, inga andra människor.

– Det var hemskt, säger hon när hon tänker tillbaka.

Men, lägger hon till, det är inte det hon har kommit till Uppsala för att prata om.

– Allt det här är mycket viktigare, säger hon och lyfter upp sina papper med anteckningar.

Hon är på besök för att berätta om bibliotekens roll för att rädda det ukrainska kulturarvet som håller på att förstöras i Rysslands försök att utplåna den ukrainska identiteten. Hon deltar i ett seminarium om kulturarv och krig, arrangerat av Uppsala universitet, Ifla och CERL (Consortium of European research libraries) och berättar om hur ryssarna i ockuperade delar av Ukraina rensar ut ukrainsk litteratur från biblioteken och för bort den. Troligtvis för att bränna dem. Hon visar bilder på högar av utrensade böcker på gatorna, likt krigsbilder från andra världskriget.

– Ryssarna arbetar systematiskt för att förstöra den ukrainska identiteten.

Vi använder oss av kakor

Vi använder kakor för att ge dig en bättre upplevelse av webbplatsen. Genom att fortsätta accepterar du att kakor används.

[Läs vår integritetspolicy.](#)

I en paus visar hon appen i sin telefon som markerar var flyganfall pågår i Ukraina. Och som larmar inför flygbombningarna i Kiev där dottern är kvar och bor med sin mormor medan Tetiana Chorna är på Sverigebesök.

Hon reflekterar över vad som är värst, att leva med flyglarm och missiler över sig, eller att leva i ockuperat område där alla tvingas ha ryska pass för att ens kunna jobba, hämta medicin eller över huvud taget leva ett vanligt liv. Det ukrainska ska suddas ut, som att det aldrig har funnits som land, berättar hon.

När kriget var ett faktum ställde biblioteken i Ukraina om. Många fortsatte med online-service i möjligaste mån. Men biblioteken har också gjorts till vad de kallar "unbreakable points". Här finns elgeneratorer och när elen och vattnet är borta under bombningarna kan folk vända sig till biblioteket för att ladda telefonen, värma sig, laga mat och till och med sova. Bibliotek har fungerat som skyddsrum och här erbjuds även psykologiskt stöd för traumatiserade. De fungerar också som sambandscentraler för att hitta försvunna personer. Och här pågår förberedelser för att, när kriget är över, kunna återuppbygga Ukraina.

"Ryssarna arbetar systematiskt för att förstöra den ukrainska identiteten."

En period i början av kriget var Tetiana Chorna tvungen att lämna Kiev och sitt jobb på universitetsbiblioteket. Hon fick hjälp av en vän som hade bil och hon och dottern kunde ta sig till västra Ukraina. Men i slutet av augusti förra året kom hon tillbaka till sitt jobb på Ukrainas äldsta universitet, Kiev-Mohyla-akademin, där hon började för 23 år sedan med katalogisering på biblioteket och i dag är universitetsbibliotekarie.

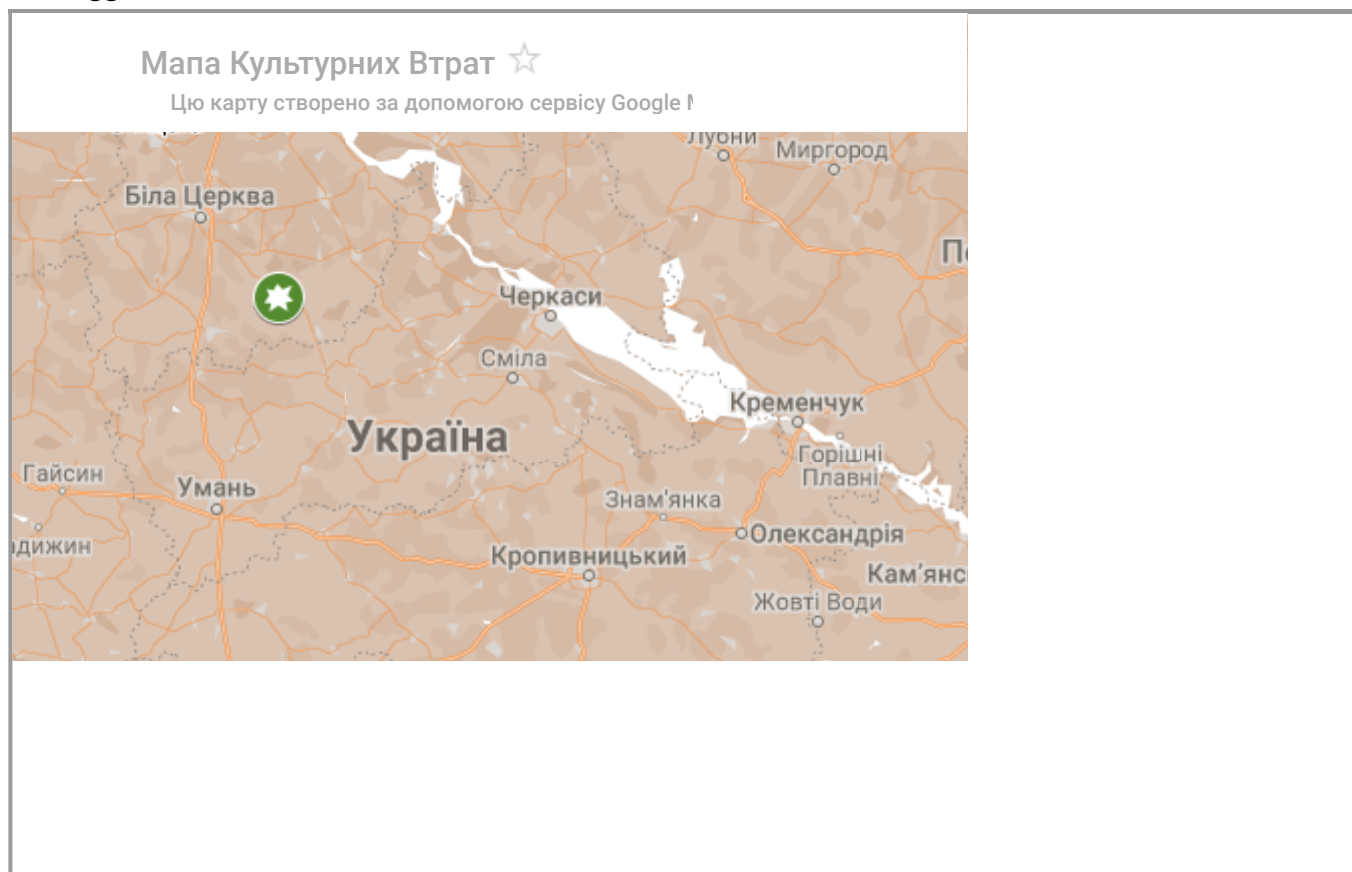
Inne på biblioteket har de jobbat aktivt med att rädda samlingarna. De mest värdefulla samlingarna har förts till en hemlig plats, inte ens Tetiana Chorna vet var.

Vi använder oss av kakor

Vi använder kakor för att ge dig en bättre upplevelse av webbplatsen. Genom att fortsätta accepterar du att kakor används.

[Läs vår integritetspolicy.](#)

folkbibliotek som behöver repareras, 158 i behov av stora reparationer och 47 som är helt förstörda kan läggas alla skolbibliotek som har försvunnit i sönderbombade skolor.

En interaktiv karta visar var kulturarv har förstörts av den ryska militären. Den uppdateras löpande och siffrorna ändras hela tiden.

Men Tetiana Chorna har långtifrån gett upp.

– Nu väntar vi på seger.

ANNIKA CLEMENS

annika.clemens@biblioteksbladet.se